ବ୍ୟାସ ବକ୍ତୃତାମାଳା

ତା. ୧୨.୦୮.୨୦୨୨ ଠାରୁ ତା ୧୪.୦୮.୨୦୨୨ ରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ତାରିଖ : ୧୨.୦୮.୨୦୨୨

ବିଷୟ : ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ତଥ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି

ବକ୍ତା : ଶ୍ରୀମତୀ ଶଶିପ୍ରଭା ବିନ୍ଧାଣୀ

ବ୍ୟାସନଗର ସ୍ୱୟଂ ଶାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ

ଯାଜପୁର ରୋଡ଼, ଯାଜପୁର

ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ତଥ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି !

ଶଶୀପ୍ରଭା ବିନ୍ଧାଣୀ

ଆଜି ଡିଜିଟାଇଜ ଦୁନିଆରେ ସାରା ପୃଥିବୀ ଜ୍ଞାତ-ଅଜ୍ଞାତର ଦ୍ୱିବିଧାରେ ସନ୍ତୁଳିତ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପଲକ୍ଷେ ଆମେ ମାନେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ କିଛି କଥାକୁ ଆଲୋଚନା କରିବା ଏହି ଆଲେଖ୍ୟ ଜରିଆରେ ।

ଆମେ କ'ଣ ପାଇଁ ବହୁତ ବିଷୟରେ ଜାଣିନାହୁଁ । ଆମର ଅଜ୍ଞତାର କାରଣଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ? ବା ଆମ ଭିତରେ ଥିବା ଅଜ୍ଞତାକୁ ନେଇ କାହିଁକି ଓ କେଉଁ ପ୍ରକାର ରାଜନୀତି ଚାଲିଛି ।

ଠିକ ସମୟରେ ଠିକ କଥାକୁ ଠିକ ଲୋକ ଜାଣିବାର ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇ ପୃଥିବୀର ବହୁ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରି ଆସିଛନ୍ତି ଏବଂ ଆମର 'ଜ୍ଞାତ'ର ସ୍ଥିତିକୁ ଠିକ୍ ସୂଚନାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନେ ନୀତି ଓ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ଭାରତବର୍ଷରେ ୨୦୦୫ ଅକ୍ଟୋବର ୧୨ରେ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଆରମ୍ଭ ହୋଇସାରିଛି । ଏହି ଜ୍ଞାତ- ଅଜ୍ଞାତ ସହିତ 'ବିଭ୍ରାନ୍ତ ତଥ୍ୟ' ଏଇ ୨୦୨୨ ଦଶନ୍ଧିରେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭାବରେ ସାରା ପୃଥିବୀକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିଦେଇଛି । ଆମେ କିନ୍ତୁ କିଛି ବିନ୍ଦୁରେ ଏଇ ସୀମିତ ସମୟରେ ଏହାର ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା । ଏବଂ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ସର୍ବସାଧାରଣ ପରିସରରେ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉବୋଲି ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିବା । ଏବଂ ଆମେମାନେ ମଧ୍ୟ Agnotology, Right To Information ଏବଂ Rule of Law କଥା ମଧ୍ୟ ହେବା ।

ଡିଜିଟାଲ ଦୁନିଆରେ ସାରା ପୃଥିବୀ ପରସ୍ପର ସହିତ ଖୁବ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ସଂଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଆମେ ଗୋଟେ ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟରେ ଅଛୁ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ମାନେ ଗୋଟିଏ ସେକେଣ୍ଡରୁ ମଧ୍ୟ କମ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିପାରୁଛୁ, ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ସହ, ବ୍ୟକ୍ତି ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ସହ । ଆଉ କାହା କାହା ସହିତ କେମିତି କେତେ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୁକ୍ତ ହେଉଛି, ତାକୁ ଏଠାରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସୂଚନା ସବୁବେଳେ ଜଣକୁ ସଶକ୍ତ ଓ କ୍ଷମତାଶାଳୀ କରିଥାଏ । ଭୁଲ ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ଜଣକୁ ଯେତିକି ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରିଥାଏ, ସେତିକି ଦୁର୍ବଳ ମଧ୍ୟ କରି ଦେଇଥାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ସ୍ଥିତିକୁ ଆପଣାର କରିନେଇଥାଏ । ସଶକ୍ତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେ ମୁଖ୍ୟସ୍ରୋତରୁ ନିଜକୁ ଅସଜଡ଼ା କରି ନିଜ ଅଜାଣତରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଏବଂ ଅସଂଜତ ହୋଇଯାଏ । ଗହଳ ଚହଳ ଦୁନିଆରେ ବିଚରଣ କରିଲେ ମଧ୍ୟ ମିଛ ଓ ଅସହାୟବୋଧରେ ବଂଚିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଏଇଟା ନିହାତି ଭାବରେ ସତ୍ୟ ଯେ ଏହି ସଂଯୋଗ ସହ ଆମେ ବହୁତ ଭାବରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହିତ ବିଛିନ୍ନ । ମଣିଷ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ, ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଭାବରେ କ୍ରମଶଃ ମୂଳସତ୍ତାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ଏକ ଭାସମାନ ବସ୍ତୁରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ନିଉଟନଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱ ଅନୁସାରେ କେବଳ ପାର୍ଥିବ ସ୍ତରରେ ସଂଯୁକ୍ତ ।

ବୌଦ୍ଧିକ, ମାନସିକ, ସାମାଜିକ ଓ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସଂଯୋଗ ସ୍ତରରେ ଆଜି ବହୁତ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ । ଏମିତି ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଆମେମାନେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଭାବରେ ୨୪X୭ ସଂଯୁକ୍ତ । ଶୟନ, ସପନ, ଜାଗରଣରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଡିଜିଟାଲ ଦୁନିଆରେ ବନ୍ଦୀ । ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ବିଡ଼ମ୍ବନାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଆମେମାନେ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା 'ବିଭ୍ରାନ୍ତକର ତଥ୍ୟ' ଓ ସୂଚନାର ବଳୟରେ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ନିବିଷ୍ଟ ଯେ

ନିଜର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ, ପରସ୍ପର ସଂପର୍କ ତଥା ସାମାଜିକ ଓ ବୈଷୟିକ କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳରେ ବିଭ୍ରାନ୍ତମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ଅହରହ ସଂଘର୍ଷ ଜାରୀ ରଖିଛୁ। ଆମେ କାହିଁକି ଏଠାରେ 'ବିଭ୍ରାନ୍ତମୁକ୍ତ' ଉକ୍ତିର ଅବତାରଣା କରୁଛୁ। କାରଣ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଗୋଟିଏ ସଂଯୁକ୍ତ ପୃଥିବୀରେ ଥାଇ ଅସଂଯୁକ୍ତ, ନିଃସ୍ୱ ଓ ଅସହାୟ ମନେ କରୁଛୁ; କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି ଆମେମାନେ ଏପରି ଭାବରେ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛୁ ଯେ ନିତିଦିନର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ରହୁଛି ଏବଂ ତାହା ନକାରାତ୍ମକ ଢଙ୍ଗରେ ଆମ ମାନସିକତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଚାଲିଛି।

ଆମ୍ଭେମାନେ ଏପରି ଏକ ବିଭ୍ରାନ୍ତକର ସୂଚନା ଓ ତଥ୍ୟର ଅବଧାରଣାରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛୁ ଏବଂ ଏପରି ଏକ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ପରିସର ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛୁ ଯେ ସେଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଲାଣି। ଡିଜିଟାଲ ୱାର୍ଲ୍ଡରେ ଏମିତି ସବୁ ଭ୍ରାନ୍ତ ସୂଚନା ଓ ତଥ୍ୟ ଅହରହ ମଣିଷର ବୌଦ୍ଧିକ ତଥା ମାନସିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାକୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରିପକାଇଛି।

ଇଂରାଜୀରେ ସମାଜ ବିଜ୍ଞାନର ଏକ ତତ୍ତ୍ୱ Agnotology ଏବେ ଚର୍ଚ୍ଚାର ବିଷୟ ହୋଇଛି। ଏହାକୁ ଆମେ sociology of scientific ignorance ମଧ୍ୟ କହିପାରିବା। ଏବଂ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ practice of obstracting information ବୋଲି ନାମିତ କରିପାରିବା। ଇଂରାଜୀ ଅଭିଧାନ ଅନୁସାରେ Agnotology ହେଉଛି ଇଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଅଜ୍ଞତାକୁ ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଜବରଦସ୍ତ କରି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଧାରା ସୃଷ୍ଟି କରିବା। ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆହୁରି ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ, ଏହାର ମୂଳ ଉତ୍ପତି ଆମେରିକାର ଗୋଟାଏ ଟବାକୋ କମ୍ପାନୀର ବିଜ୍ଞାପନକୁ ନେଇ ହୋଇଥିଲା। ଯେଉଁଠି ବିଜ୍ଞାପନରେ ଧୂମ୍ରପାନର ମଜାଦାର ଅନୁଭବଟିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ରଖାଯାଇ ଧୂମ୍ରପାନର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟପ୍ରତି ଥିବା କୁପ୍ରଭାବକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇ ନଥିଲା। ଆଜି ଦିନରେ ଏହିପରି ଅନେକ ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେବା ପରିବର୍ତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞତାରେ ରଖି ତଥ୍ୟକୁ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରାଯାଉଛି। ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ ଓ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନରେ ସାଧୁତାର ଅଭାବ ତଥା ତଥ୍ୟରେ ସତ୍ୟତାର ସମୃଦ୍ଧତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ସେପରି ଯଥେଷ୍ଟ ନୀତି ବା ନିୟମ ବା ଆଇନଗତ ଅଙ୍କୁଶର ଅଭାବର ସୁଯୋଗ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ଓ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଫାଇଦା ନେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି।

ଏହା କେତେ ମାତ୍ରାରେ ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରଣୋଦିତ ହେଉଛି, ଆଗାମୀ ଦିନରେ ଏହା ଗବେଷଣାର ପର୍ଯ୍ୟାୟଭୁକ୍ତ। ସମୟ କ୍ରମରେ, ବିଜ୍ଞାନର ପରାକାଷ୍ଠା ଓ ଜ୍ଞାନକୌଶଳର ଉନ୍ନତିକରଣରେ ବିଭିନ୍ନ ନୂତନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା କେତେ ଭାବରେ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ସମ୍ବଳିତ, ଲୋକାଭିମୁଖୀ ହୋଇପାରିବ; ତାହା ମଧ୍ୟ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଗବେଷଣା ଓ ଆଲୋଚନାର ପରିସରଭୁକ୍ତ ହେଉଛି। ଏହି ସମସ୍ତ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜନସାଧାରଣ ନିଜର ଆପତି ଅଭିଯୋଗର ସମାଧାନ ନିମନ୍ତେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଉପଶମର ମାର୍ଗ ଖୋଜି ପାଇବାରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଦିଶାହୀନ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି। ବିଶେଷ କରି ଆର୍ଥିକ କାରବାର ଯାହାକି ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଅଥବା ଜୀବନବୀମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ଯଥେଷ୍ଟ ଭାବେ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ବୁଝିବା ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିବାରୁ ସେମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷତିର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି। କୋଭିଡ଼-୧୯ ସମୟକ୍ରମରେ ପୃଥିବୀବାସୀଙ୍କର ସ୍ଥିତିକୁ ଯଦି ପରଖିବା, ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ପରିବେଷଣର ଚିତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ। ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ସହିତ, ଅନେକ ଇ-ପୋର୍ଟାଲରେ ଏମିତି ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଦେୟ ବା ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆତଙ୍କିତ କରିଦେଉଛି। ଦେଶର ଅନେକ ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାକୁ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ତର୍ଜମା କଲେ ଏଇ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ବାହାରକୁ ଆସିବ ଏବଂ ଏହା ବହୁତ ଜରୁରୀ ଓ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଏହି ସମସ୍ତ ଇ-ଧାରାରେ ଯେଉଁ ସମସ୍ତ ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ରହିଛି, ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ତାହାର ତୁରନ୍ତ ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପଡ଼ିଛି। ଯଦିଓ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଏ ସମ୍ପର୍କିତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି। ବିଶେଷ କରି କୋଭିଡ଼-୧୯ ପରବର୍ତୀ ସମୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁପରିଚାଳନା,

ପ୍ରତିଷେଧକ ଔଷଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣା, ସୁଲଭପ୍ରାପ୍ତ ନିୟାମକ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଜାତି, ଧର୍ମ, ଆର୍ଥିକ ଓ ଭୌଗୋଳିକ ସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷର ଉପଲବ୍ଧ ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରୟାସ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି।

ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥାଟି ଭୁଲିଯିବା ଆଗରୁ କହି ରଖେ କେହି ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ଏ ସଂପର୍କରେ ଗବେଷଣା କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତାହା ମୋର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସି ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ମୋ ଅଭିଜ୍ଞତା କହେ ଯେ ପ୍ରାୟତଃ ୫୦%ରୁ ଅଧିକ ସୂଚନା ପ୍ରାପ୍ତ ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ନିଜ ଭାଷାରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଲେଖି, ପଢ଼ି ଜାଣି ନଥିଲେ ବି ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ୨୦୦୫ର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ବୁଝିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ଉପଯୋଗ କରି ନିଜର ଅଧିକାରକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି। ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଯଦି କୌଣସି ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରତିନିଧି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନ ହେବାର ଆଳରେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଦାୟିତ୍ୱର ଅବହେଳାରୁ ଅବ୍ୟାହତି ପାଇବାର ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି, ତେବେ ଏହା ଶାସନକଳର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରତି ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ।

ସୂଚନାକୁ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରି ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ତଥା ଦେଶ ଗଠନରେ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରୟାସ ଜାରୀ ରହିଛି। ସୁଇଡ଼େନ ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯିଏ କି ଏଥିପାଇଁ ଆଇନ ଆଣିଥିଲେ। ଏବଂ ଭାରତବର୍ଷରେ ୨୦୦୫ରେ 'ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ'ର ଧାରା – ୪ ହେଉଛି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଏହି ଧାରାର ଉପଧାରା ୧--(ଖ)ର ୧୭ଟି ବିନ୍ଦୁ ହିଁ ଆଇନର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ତମ୍ଭ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ। କିନ୍ତୁ ପରିତାପର ବିଷୟ ହେଉଛି ଆମ ଦେଶରେ କୌଣସି ଆଇନକୁ ଜାଣିବାର ଅନିଚ୍ଛାର ମାନସିକତା କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି ସ୍ୱାଧୀନତାର ୭୫ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ, ସେହି ଚେରକୁ ଏତେ ତଳକୁ ନେଇଯାଇଛି ଯେ ଆମେମାନେ ଭାରି ସହଜରେ ନିଜ ପାଇଁ କହିଦେଉ – 'ମୁଁ ଆଜ୍ଞା ଆଇନ ଜାଣି ନାହିଁ।' ଜାଣି ନଥିଲେ ବି ଜାଣିବାର ଆଗ୍ରହକୁ ଜାରି ରଖାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ଜାଣିବାର ବାଟକୁ ଖୋଜାଯାଇ ପାରିବ। ଏହା ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି ଯେ ବହୁତ ସହଜରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସେଇ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ରଖିଥାଉ ଯେ, ଏ ଦେଶରେ ଅଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ବେଶୀ ଏବଂ ସେମାନେ ସବୁ ଆଇନ ବା ନୀତିନିୟମ ଜାଣୁ ନାହାନ୍ତି, ବିଶେଷ କରି ଯାହା ଲିଖିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିବା ବିଷୟବସ୍ତୁ।

ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ କଥାକୁ କହିରଖେ, ସବୁ ଆଇନକୁ ଜାଣିବା ବା ବୁଝିବା ସମ୍ଭବପର ହୋଇନପାରେ, କିନ୍ତୁ ଅତିକମ୍‌ରେ କିଛି ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକୀୟ କଥା ବୁଝିବା, ଜାଣିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ଯେତେବେଳେ ଏ ଦେଶର ନାଗରିକ ହିସାବରେ ସମସ୍ତେ ହୃଦ୍‌ବୋଧ କରିବାରେ ଅସୁବିଧା ନାହିଁ 'ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କର ନିଜର କିଛି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଅଛି, ତେବେ କିଛି ଦାୟିତ୍ୱ ଅଛି ବୋଲି ବୁଝିବାରେ ଅସୁବିଧା କଣ! ଜୀବଜଗତରେ ମଣିଷ ଛଡ଼ା ପଶୁ ଓ ଉଦ୍ଭିଦ ଜଗତ ମଧ୍ୟ କିଛି ନା କିଛି ନୀତିନିୟମରେ ବନ୍ଧା। ସେଥିରେ ସେମାନେ ନିଜର ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରନ୍ତି। ହେଲେ ମଣିଷ ଏକ ଉନ୍ନତ ଏବଂ ଉଚ୍ଚମାନର ସୃଷ୍ଟ ଜୀବ, ନିଜର ବିଚାର ବୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ସେ ଅନ୍ୟ ସୃଷ୍ଟ ଜୀବଠାରୁ ଭିନ୍ନ। ଏହାକୁ ଆମେ କେବେ ବି କୌଣସି ଭାବରେ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବା ନାହିଁ।

କିନ୍ତୁ ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ, ଆମ୍ଭେମାନେ ଆଜି ବି 'ଅଜ୍ଞତା'ର ବାହାନାରେ ନିଜ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧକୁ ଘୋଡାଇ ରଖିଛୁ। ଯେଉଁଠି ଡିଜିଟାଲ ୱାର୍ଲ୍ଡରେ ୨୪/୭ ଅହରହ ସଂଯୁକ୍ତ। ମୋବାଇଲର ଶହ ଶହ ଆପ୍‌କୁ ନିଜେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଲାଗୁଥିବା ଆପକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ସଫଳ ହେଉଛୁ ଏବଂ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ କ୍ରମାଗତ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଜାରି ରହିଛି ବିଭିନ୍ନ ଆପ୍‌ର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ, ଏବଂ ଯେଉଠି ଅନ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକଙ୍କର ଅଧିକାର ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଜି ଯେତେ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଓ ଗତିଶୀଳ; ତାହା ଗତ କିଛି ଦଶନ୍ଧିରେ ହୋଇନଥିଲା।

ତେବେ ଆମର ଏସବୁ କଥାକୁ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା କଣ ପାଇଁ। ପ୍ରଥମତଃ ସମ୍ବିଧାନରେ ଆମର ଅଧିକାର ହେଉଛି ସୁରକ୍ଷିତ, ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ, ମର୍ଯ୍ୟାଦାଦାୟକ ଜୀବନ। ସେମିତି ଆମର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ଅନ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା, ଶାନ୍ତି ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ

ରଖିବା। ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଏସବୁର ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣତା ବଜାୟ ରଖିବା ଓ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ନିଜକୁ ସକ୍ଷମ କରିବା, ସେଥିପାଇଁ ଠିକ୍ ସୂଚନା ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରାପ୍ତିର ଅଧିକାର ହେଉଛି ଏକ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ।

କିନ୍ତୁ ସାରାପୃଥିବୀର କିଛି ତତ୍ତ୍ୱ, କିଛି ବ୍ୟକ୍ତି, କିଛି ସଂଗଠନ ନିଜେ ଅଖଣ୍ଡ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନିଜ କବଳରେ ରଖିବାର ଯେଉଁ ଆଦିମ ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି; ସେମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ 'ବିଭ୍ରାନ୍ତ' କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ ଜାରୀ ରଖିଛନ୍ତି। ବିଭ୍ରାନ୍ତ କରି ଅସଂଯୁକ୍ତ କରିପାରିଲେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଷ୍ଟ ଇଚ୍ଛା ସାଧନର ପଥ ସୁଗମ ହୋଇଯିବ। ଆଜିର ଏହି ଡିଜିଟାଲ ଦୁନିଆରେ ଏପରି କରିବା ସହଜସାଧ ହୋଇଯାଇଛି।

ସୂଚନା ଓ ତଥ୍ୟ ଆଉ କିଛି କହିବା ଆଗରୁ ଜାଣିବାକୁ ଅଛି ଯେ Information Management (ସୂଚନା ପରିଚାଳନା) କ'ଣ କାରଣ ସାଧାରଣରେ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରଖାଯାଏ ଯାହାଟି ଠିକ୍ ଲୋକ, ଠିକ୍ ସୂଚନା, ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଇପାରିବେ, ତେଣୁ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସଠିକ୍ ରୂପରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟକୁ ଶ୍ରେଣୀକୃତ କରି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତାକୁ ଭିତ୍ତିରେ ସଜାଇ ରଖିଲେ ହି ତାହା ଏକ ଉପଯୋଗୀ ସୂଚନା ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥାଏ।

କ୍ରମାନୁସାରେ ଆଜିର ବୈଷୟିକ କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନର ଆବଶ୍ୟକତାର ବିଭିନ୍ନ ରୂପ ବାହାରକୁ ଆସୁଛି। ଏହି ସମୟ ବୃତ୍ତରେ ତଥ୍ୟକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଓ ଉପାଦେୟ ସୂଚନାର ରୂପ ଦେବାକୁ ହେଲେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖିବାକୁ ଅଛି। ଏବଂ ବୈଷୟିକ ନୈତିକତା ଓ ଆଚାର ବିଚାର, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଗୋପନୀୟତା ତଥା ରାଷ୍ଟ୍ରର ସାର୍ବଭୌମତାକୁ ବଜାୟ ରଖି ସେହି ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନାର ପରିଚାଳନା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କେମିତି ସାଇତି ରଖାଯାଇ ପାରିବ ଏବଂ ତାର ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ସହିତ ସୁରକ୍ଷିତ୍ ହୋଇପାରିବ ତାର ସ୍ପଷ୍ଟ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହେବା ଜରୁରୀ ଅଟେ। ଏବଂ ଏହି ସୂଚନାର କିପରି ଅପବ୍ୟବହାର ହେବନାହିଁ, ତାହା ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖିବାକୁ ହେବ। "ବିଭ୍ରାନ୍ତକର ତଥ୍ୟ'ର ପ୍ରସାରଣ ବିଭିନ୍ନ ମାଧ୍ୟମ ମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ, ଗୋଷ୍ଠୀ ପାଇଁ, ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଷର ସତ୍ତା ଓ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ଏକ ଭୟଙ୍କର ସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଚାଲିଛି। ଏଥିରେ ଅଙ୍କୁଶ ଆଣିବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଭାଗିଦାରୀ ବହୁତ ଭାବରେ ଜରୁରୀ। ବିଶେଷ କରି ଭାରତବର୍ଷରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତମ୍ଭ ବୋଲି ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ ବୁଝାଯାଇଥାଏ। ଏଣୁ ଗଣମାଧ୍ୟମର ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତାକୁ ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ଆଢୁଆଳରେ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। କାରଣ ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିବାର ମୁଖ୍ୟ ମାଧ୍ୟମ ହେଉଛି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଗଣମାଧ୍ୟମ। ଏଠାରେ ଆମେ Rule of LaWରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଶେଷ କଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କହିପାରିବା ଯେ କୌଣସି ଦେଶରେ କୌଣସି ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି ନୀତି ଓ ନିୟାମକ ଜରିଆରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ଓ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହ ଦେଶର ସୁରକ୍ଷାକୁ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରଖିବା।

ଏଣୁ ଆଜି ଦିନରେ ଆମର ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରହିବ ନିଜକୁ ବିଭ୍ରାନ୍ତମୁକ୍ତ ରଖିବା।